

УДК 633:631

Червяк Анна Олексіївна

студентка спеціальності «Технологій виробництва і переробка продуктів сільського господарства»,

ДЗ «Луганський національний

університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

Беседа Олександр Олександрович

к.т.н., доцент кафедри технологій виробництва

і професійної освіти, ДЗ «Луганський національний

університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

e-mail: tvipobeseda@gmail.com

https://orcid.org/0000-0002-2957-189X

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР

Сільськогосподарське виробництво переживає глибоку економічну кризу, вихід з якої передбачає формування якісно нових продуктивних сил, впровадження інноваційних технологій, раціоналізації процесу виробництва, створення сприятливих умов для підвищення його економічної ефективності. Важливу роль у підвищенні прибутковості галузі відіграє зернове господарство України.

Мета досліджень – це особливості сучасних технологія вирощування зернових культур в Україні.

Методи досліджень – використовували методи дослідження та експертних оцінок.

В умовах переходу економіки України до ринкових відносин ефективність виробництва зерна визначає його конкурентоздатність, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, тобто здатність до розширеного відтворення, зростання обсягів виробництва, збільшення кількості робочих місць, підвищення заробітної плати працівників та інше. У цілому ефективність – це соціально-економічна проблема, позитивне вирішення якої зумовлює розвиток продуктивних сил і стан суспільства. Розробка технологічної схеми (технології вирощування запрограмованого врожаю як основи технологічної карти, або технологічного проекту) вирощування культури передбачає визначення технологічних операцій (приймів) вирощування, складу агрегату, строків проведення робіт, агротехнічні вимоги та примітки. Останні десятиліття у світовій агротехнології відбуваються кардинальні зміни у технологіях вирощування продукції рослинництва. Тому особливо важливо, для кожного товаровиробника рослинницької продукції належним чином оцінити сучасний стан і досвід минулих років у підборі технологічної схеми. Переваги сучасних технологій (на прикладі технології Neill) перед традиційними на прикладі вирощування ярого ячменю представлені в таблиці 1.

Підвищення економічної ефективності зернового виробництва передбачають збільшення виробництва, поліпшення якості зерна,

забезпечення більшої сталості зернового господарства, ефективного використання його виробничих ресурсів.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика технологій вирощування

Показники витрат	No-till технологія, грн/га	Традиційна, грн/га	Економія, грн/га
Оплата праці	63,94	87,36	-23,42
Нарахування	14,66	20,02	-5,36
Посівний матеріал	187,72	187,72	0
Добрива	198,05	198,05	0
Засоби захисту рослин	47,73	47,73	0
Дизпаливо	136,8	357,6	-220,8
Дизмастило	8,3	21,6	-13,3
Амортизація	383	543,4	-160,4
Поточний ремонт	81,65	122,47	-40,82
Електроенергія	13,23	13,23	0
Найма на техніку	120,29	120,29	0
Витрати на харчування	11,81	11,81	0
Пай	214,36	214,36	0
Накладні витрати	304,46	334,9	-30,44
Всього грн на 1га	1786	2280,54	-494,54
Урожайність, т/га	4,0	4,0	0
Собівартість, грн/т	446,5	570,14	-123,64

Основним напрямком подальшого зростання зернового господарства є інтенсифікація зерна на основі внесення оптимальної кількості органічних, мінеральних добрив, розширення посівів високоврожайних сортів і гібридів, впровадження комплексної механізації, інтенсивних та індустріальних технологій, застосування прогресивних форм організації і оплати праці з урахуванням кінцевого результату. Велике значення має внесення оптимальних доз мінеральних добрив, які в конкретних природно-кліматичних та економічних умовах забезпечують найбільш повне використання потенційних можливостей високоврожайних сортів і гібридів зернових культур. Так, при комплексному поєднанні добрив з іншими заходами існує реальна можливість одержати урожайність озимої пшениці до 50-60 ц/га (середня урожайність озимої пшениці по Україні становить 30 ц/га). В останні роки в АПК різко скоротилося застосування органічних та мінеральних добрив. Скорочення застосування добрив призвело до різкого зниження урожаїв польових культур. А тому збільшення норм внесення добрив і доведення їх до оптимального рівня є актуальним питанням для сільськогосподарських товаровиробників. Наступним із шляхів підвищення ефективності виробництва зерна є виведення і впровадження в господарства високоврожайних сортів і гібридів, стійких проти хвороб і придатних для вирощування на зрошуваних землях. Особливого значення у цьому зв'язку набуває поліпшення селекції і насінництва зернових культур. Для прикладу: в економічно розвинутих країнах

підвищення врожайності сільськогосподарських культур на 50 % забезпечується використанням добрив, на 25 % - поліпшенням обробітку ґрунту і на 25 % - впровадженням високоврожайних і перспективних сортів. Отже, можна відмітити, що у підвищенні ефективності виробництва зерна значне місце займає оптимізація сортового складу. Під оптимальною розуміють таку структуру посівів, при якій на кожному полі, відведеному під відповідну культуру, висівають сорт, що забезпечує найбільш повне використання потенціальної родючості ґрунту. Підвищення ефективності виробництва зернових тісно пов'язане також з технічним переозброєнням галузі. Виходячи з вище наведеного ми можемо сказати, що сучасний стан виробництва зерна в Україні характеризується позитивними тенденціями, проте супроводжується низкою проблем. Зазначені проблеми можуть вирішуватися за участі держави через подальшу підтримку цільових програм, зокрема здешевлення банківських кредитів, відшкодування витрат на придбання складної техніки, проведення інтервенційних закупівель тощо. До того ж, суб'єкти господарювання через громадські об'єднання повинні відстоювати власні інтереси.

Органічні системи землеробства стануть більше прибутковими за рахунок застосування інноваційної біотехнології, внаслідок чого знижуються виробничі витрати, зменшується доля відходів, збільшуються урожаї, прискорюється інтенсивність зростання рослин, їх посухостійкість. В сукупності це вплине на зниження собівартості продукції, внаслідок чого збільшиться попит і прибутки виробників. Подальший розвиток органічного сільського господарства сприятиме створенню додаткових робочих місць в сільській місцевості і нових перспектив для малих фермерських господарств, життєздатності сільських громад і інші соціальні переваги, які є надзвичайно важливими для України.

Список використаних джерел та літератури

- 1. Литовченко А. О. Продуктивність сортів озимої пшениці залежно від попередника і фону живлення в умовах південного степу України** : дис. канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Литовченко Андрій Олександрович. Миколаїв, 2018. 176 с.
- 2. Слива Ю. Як перейти на органічне землеробство? Агро-бізнес сьогодні.** 2016. Режим доступу до ресурсу: Як перейти на органічне землеробство?
- 3. Вітанов О. Органічне землеробство: максимальний результат без шкоди землі.** Режим доступу до ресурсу: <https://landlord.ua/foto/orhanichne-zemlerobstvo-maksymalny-rezultat-bez-shkody-zemli/>.
- 4. Маслійов С.В., Беседа О. О. та ін.. Дослідження інтенсивної технології вирощування озимої пшениці та різних агротехнічних прийомів у Луганській області** / С.В. Маслійов, О. О. Беседа; В.Ф. Дрель, В.О. Арсієнко / Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Полтава : Видавництво ПДАА, 2018. №4. 13-18.
- 5. Основи органічного виробництва:** навч. посіб. для студ. аграр. навч. закл. Вид.2-ге змін. і допов. Вінниця: Нова книга, 2011. 552 с.